

Fråga alltid varför!

”Jesus sa inte åt lärjungarna att de skulle bli kommunalpampar”

Att Svenska kyrkan befinner sig i en period av stora omställningar är knappast okänt för någon, men uppfattningen att denna tid är en tid av möjligheter är kanske en uppfattning som inte delas av alla. Ändå är ett sådant synsätt fullt möjligt och förmodligen mer användbart än ett misströstande resignerande.

En av möjligheterna vi ges i denna tid är omprövandets möjlighet. Men omprövande behöver inte betyda att vi ska kasta allt vi har överbord i sökandet efter nya vägar framåt. Många gånger gör vi redan rätt saker, men ser det kanske inte alltid.

Svenska kyrkan är en stor organisation som kommer att tvingas bli mindre. Det är ett obestridligt faktum, hur bra vi än skulle lyckas med att vända nedåtgående trender. Men bara för att vår organisation minskar i storlek så behöver inte det betyda att vi blir en mindre kyrka. Färre anställda och färre tillhöriga, ja, men inte en mindre kyrka för det.

Att vara kyrka är nämligen inte något som är bundet till en viss organisationsform. I Sverige har kyrkan som bekant under långa tider varit en statskyrka, och det är förstås i efterdyningarna av att inte längre vara det som vi behöver hitta sätt att organisera oss som fungerar för vår tid.

När denna text skrivs är det pingsttid och frågan om kyrkans väsen aktualiseras än en gång i kyrkoåret. Lärjungarna fick ett uppdrag, men de fick inget organisationschema med prydligt inboxade funktioner och tydliga streck för ledningsstrukturen. Allt det fick de uppfinna själva. Och kyrkan har i själva verket alltid letat sig fram, alltid omprövat. Vår egen kyrkofamilj är ju resultatet av en kyrkohistoriens största omställningar: reformationen.

Men så länge vi fortsätter att vara det där första uppdraget trogna, fortsätter vi också att vara kyrka. Varje tid behöver dock förhålla sig till uppdraget utifrån sin samtids förutsättningar. Och så har det naturligtvis alltid varit, det är inget nytt fenomen. ”Så här har vi alltid gjort” är i regel en mycket kort tidsperiod i kyrkans liv och betyder i realiteten oftast ”sedan den senaste generationen anställda”. Ett ”mannaminne” är inte långt i jämförelse med eoner.

Omställningar behöver alltså inte innebära försämringar, även om det kan vara nog så smärtsamt för oss som enskilda individer då vi befinner oss mitt uppe i

dem. Omställningarna i vår tid kan också ge oss möjligheter att finkalibrera, att vaska fram det omistliga och att förtydliga kyrkans identitet och väsen i en samtid som har allt mindre kunskap om och förståelse för vad kyrkan är.

Ett redskap i den processen kan vara frågan ”varför?”. Och inte då som ett kritiskt ifrågasättande, utan som ett nyfiket utforskande. Om vi varje gång vi gör något frågar oss ”varför gör vi det här?”, så har vi en möjlighet att upptäcka mer om oss själva. Och med en ökad självförståelse kommer också förmågan att tydliggöra, att hitta det särpräglade och unika med just kyrkan, vår USP (*Unique Selling Point*) för att tala modernt marknadsföringsspråk.

Ibland känns det som att vi inte riktigt ser detta. Vi trampar på i vår stora och än så länge ganska trygga organisation och funderar mer på struktur än innehåll. Innehållet är ju liksom givet, alla ”vet” ju vad kyrkan står för. Men gör ”alla” det? Gör vi själva, vi som på olika sätt verkar och lever i kyrkan, ens det?

Ändå sedan det där första pingstundret har kyrkan varit fullständigt unik, en anomali, som sedan stelnat och blivit en maktfaktor. Idag är den makten bruten, och hur jobbigt det än må vara, så är det i själva verket gott. Jesus sa inte åt lärjungarna att de skulle bli kommunalpampar, utan att de skulle sprida det glada budskapet.

Vi är som organisation i mångt och mycket fortfarande en utförare, en tjänsteleverantör för att uttrycka sig lite vanvördigt. Men på en marknad av alltmer högljudda erbjudanden om de bästa alternativen är andra samhällsaktörer ofta skickligare utförare än vi, eller har åtminstone mer cyniska marknadsförare. Det är däremot ingen annan än vi – den världsvida kyrkan – som är just kyrka.

Testa därför allt du gör med frågan ”varför”! Om svaret har en klangbotten i lärjungarnas första uppdrag, så gör du kyrka. Fortsätt i så fall med det!

PETER FORSBERG